
Въведение в източноцърковното пеене

ЧАСТ IV – ГЛАС ПЪРВИ

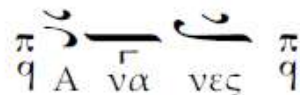
Урок 16: Глас първи - описание

- Първи глас спада към диатоническия строй. Ирмологическият и стихирарическият напев се пеят от основа „па“, докато пападическите песнопения може да вземат за основен тон и тона „ке“. По изключение се среща и първи глас в мека хроматична гама от основа „ди“ (седален *Гроб твой, Спасе*). Освен на тона „па“, първи глас може да приема несвършени каденци на „ди“ и рядко на „ке“ в ирмологическия напев, а в стихирарическия – понякога на „га“ или „зо“. Свършените каденци са винаги на „па“.
- Тонът „зо“ се изпълнява понижен, когато мелодията слиза надолу по стълбицата или само достига до него отдолу-нагоре, без да го преминава. Това правило не важи за ниския регистър.
- Отклонителният знак (повреда) на първи глас се поставя на тона „па“ или „ке“ и изглежда така: δ

Гама на първи глас

10	8	12	12	10	8	12	
Па	Βου	Γα	Δι	Κε	Ζω	Νη'	Πα'

- Запевът (апихима) на първи глас в гръцките образци и старите български пособия по източноцърковно пеене изглежда и звучи така:

Урок 17: Глас първи – тропарически вид и кратки стихирни

Съветен тропаръ Воскресенный. Гласъ ѣ. Па. ѿ.

К а м е н и за п е ч а т а н ѡ I ѡ д е й и в о
н и ш а м ѡ ст р е г ѡ ѡ цы м ѡ п р е ч и с т о е т ѡ к ѡ л о т в о
е в о с к р е с е с л ѡ в с и т р и д н и в н ы й ѡ п а с е д а
р ѡ м ѡ м і р о в н ж и з н ѡ с е г ѡ р а д н с и н и
л ы м н е б е с н ы м ѡ п і м ѡ х ѡ т и ж и з н о д а в ч е
с л а в а в о с к р е с е н і ю т в о е м ѡ Х р і с т е
с л а в а ц а л с т в і ю т в о е м ѡ с л а в а с м о т р е н і ю
т в о е м ѡ в д н и н е ч е л о в ѡ к ѡ л ю б ч е.

Основен образец за прилагане на кратки стихирни (напр. на „Господи възвах“ или „Всякое дыхание“), когато не е посочен изрично подобен.

Приема несвършени каденци на „ди“ или „па“ и финална каденца на „па“ (задължително).

Подобны стихирны. Гласъ ѣ. Па. ѿ.

Н е б е с н ы х ѡ ч и н ѡ в ѡ р а д о в а н і е н а з е м л и ч е
л о в ѡ к ѡ в ѡ к р ѡ п ѡ к о е п р е д с т а т е л ь с т в о п р е ч и
с т а м d ѡ в о с п а с и н ы и ж е к ѡ т е б ѡ п р и в ѡ
г а ю щы я і а к ѡ н а т ѡ о ѣ п о в а н і е п o
Б о о з ѡ Б о г о р о д и ц е в о з л о ж и н и х ѡ ѡ м ѡ.

Урок 18: Глас първи – стихирарически вид

Господи воззвахъ. Гласъ ѧ. $\frac{1}{9}$ Па.

Г о спо ди воз звахъ кѣ бѣ ѣ оу ѣ слы ни и
 ши ни и ма ѧ оу ѣ слы ши ни ма Го о о
 спо о о о ди ѧ Го спо ди воз зва духъ кѣ
 бѣ ѧ оу ѣ слы ы ши ни ма а кон ми гла
 сѣ мо ле е е е ни і і ма мо о о о е
 е е е г w w ѧ в негда воз зва ѧ ти ми кѣ бѣ ѧ оу
 слы ши ни ма Го о о спо о о о ди. ѧ

Аджем –
 означава, че
 интервалът
 „зо“-“ке“ е равен
 на полутон.

Използва се за самогласни стихири. Като основен образец при прилагане се ползва догматикът „Всемирную славу“ (вж. YouTube канала на автора). Приема несвършени каденци на „па“, „га“ или рядко „зо“. Финалните каденци са винаги на „па“.

Д а не пра витсамо ли и нтва мо о ма а ѧ
 ѧ к w w ка а дин и ло пре едѣ то бо о
 о ю ѧ воз дѣ ма ни е рѣ кѣ ѣ мо о е е
 ю ѧ жер тва ве че ер на а ма ѧ оу ѣ слы
 ши ни ма Го о о спо о о о ди.

Урок 19: Глас първи – пападически вид

Херувимска пѣснь. Гласъ ѿ. $\frac{L}{9}$ Па.

(По подражание на Петъръ Лампадария и Атанасия Священноинока Рилца.)

И И И И И же е Х е е е р с с с
с И И И И И же е Х е е р с с в і і і і і і
мы ы ы ы ы $\frac{\pi}{9}$ та а а а а а а а а
а ай нω ω ω ω ω ω ω ω ω ω ω ω ω ω ω ω
а а зс с с с с с с с с с с с с с $\frac{\pi}{9}$

Песнопенията от пападически вид (херувимски песни, причастни, сладкогласни ирмоси) могат да бъдат съставени от основа „па“ или от основа „ке“ („Радуйся“). Приемат несвършени каденци на „па“, „ди“, „ке“ и по-рядко „зо“. Финалните са на „па“ или „ке“, ако песнопението е изградено от основа „ке“.

с с с с с с ю с с ω ω бра а а зс с
с с с с с с ю ще е е е $\frac{\pi}{9}$ и и и и и жи
во тво о о рѡ а а а а а а а а а жи
во о тво рѡ а ще е е е е е е е и $\frac{\Delta}{9}$

Урок 19: Глас първи – пападически вид

Тро о о о о о о о о о о и и цѣ

три сва тѣ

ю пѣ

е е съ ъ ѣнь при и пѣ ва а а а а

ю ще

ы нѣ жи те е е е е е е ны ы нѣ жи те ей

ско о е е е е е е е е е е

е е ѡ ло жи и имѣ по пе е е че

е е е ні і і е е е е е е е е е

Повреда за „ди“ в хроматичната гама на глас б.

Повреда за „ни“ в диатоничния строй.

Край на част IV

В презентацията са използвани материали от:

Попмихајлов Никола, *Водич за појце кроз савремену неумску нотацију*,
Београд, 2007

Поптодоров, Манасий, *Псалтикиен възкресник*
Поптодоров, Манасий, *Псалтикийна литургия*
